

ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження щодо
доступності та якості надання соціальних
і адміністративних послуг у громаді

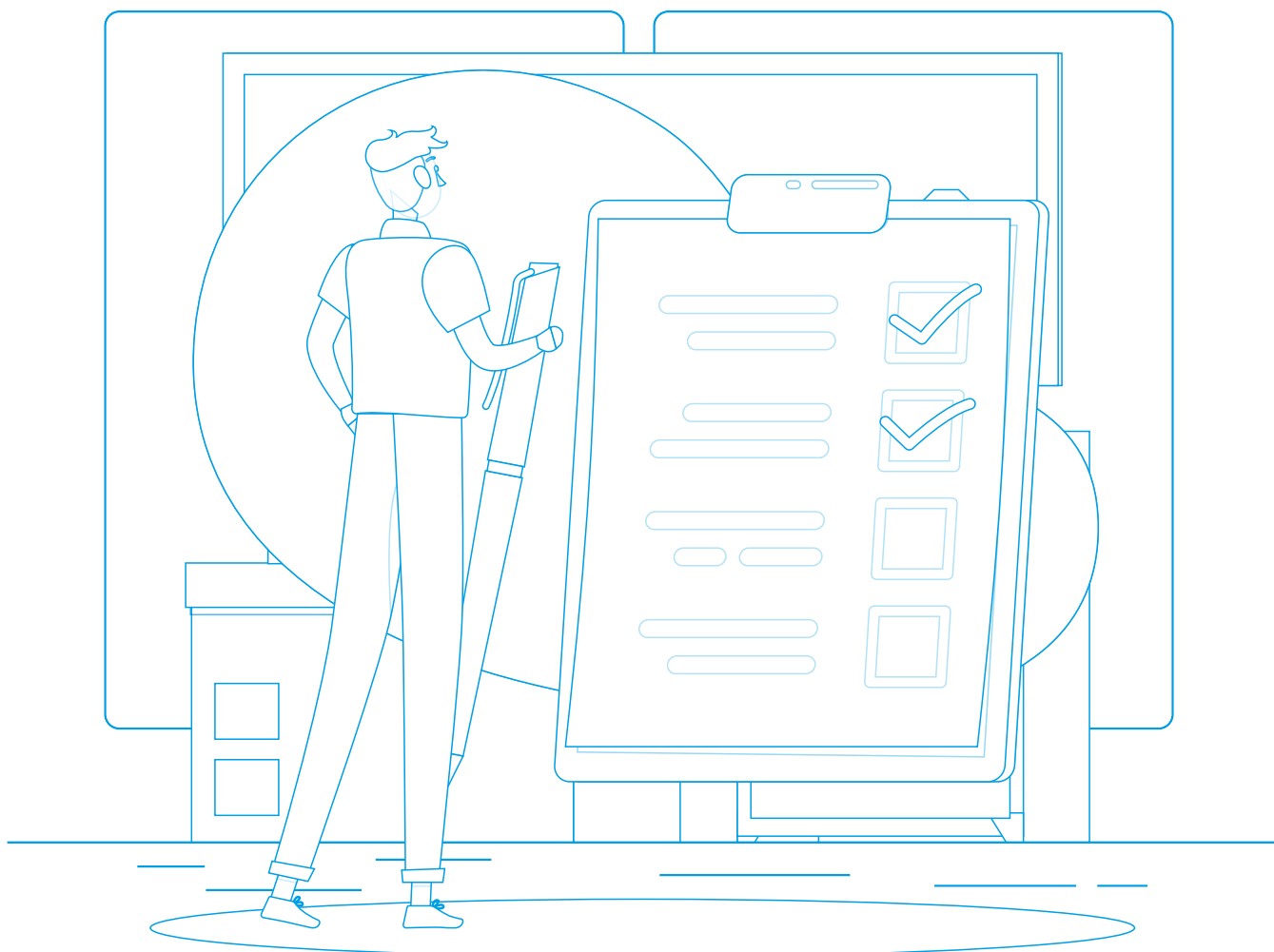

**Новосанжарська селищна територіальна громада
Полтавська область**

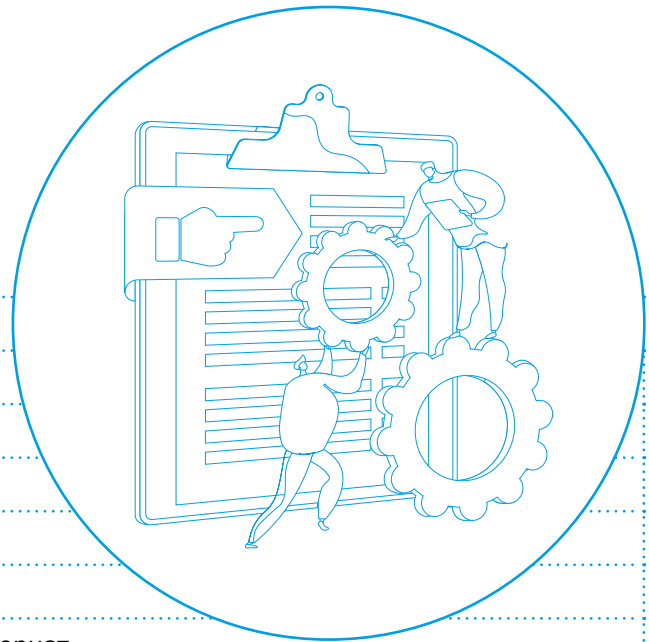

Зміст

Список скорочень.....	3
Методологія.....	3
1. Характеристика вибірки дослідження.....	4
2. Ефективність роботи надавачів і якість соціальних послуг.....	7
3. Ставлення до системи соціального захисту.....	13
4. Канали інформування.....	17
Висновки.....	19

Список скорочень

БФ	Благодійний фонд
ГО	Громадська організація
ВПО	Внутрішньо переміщена особа
ІРЦ	Інклюзивно-ресурсний центр
ЗСУ	Збройні сили України
КУ	Комунальна установа
НДБІ	Новосанжарський дитячий будинок-інтернат
ВСЗН	Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я
ССД	Служба у справах дітей
СЖО	Складні життєві обставини
ТГ	Територіальна громада
ТЦСО	Територіальний центр соціального обслуговування населення (надання соціальних послуг)
ЦЗ	Центр зайнятості
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ЦСС	Центр соціальних служб

Методологія

Протягом травня–червня 2023 року у Новосанжарській селищній територіальній громаді було проведено соціологічне дослідження щодо доступності та якості надання соціальних і адміністративних послуг. Цей звіт сформовано за результатами кількісного та якісного дослідження, в якому взяли участь як отримувачки/чі, так і надавачки/чі таких послуг.

Дослідження складалося із двох компонентів: опитування мешканок/ців громади (місцевого населення і ВПО) та фокус-групових дискусій.

У Новосанжарській ТГ до опитування було залучено 200 респонденток/тів, що складає трохи менше ніж 1% від загальної кількості мешканок/ців (станом на 01.01.2023 населення громади — 22145 людей). Опитування здійснювалось шляхом анкетування у форматі офлайн, задля охоплення вибіркою людей похилого віку і СЖО, які не користуються інтернетом, та онлайн, для включення до вибірки широкого спектра категорій отримувачок/ців соціальних і адміністративних послуг. Вибірка є репрезентативною, оскільки відображає цільову сукупність і сформована за статтю, віком, різним рівнем освіти та соціально-економічним становищем.

Респондентки/ти, які були опитані інтерв'юєрками/рами офлайн, проходили додатковий відбір перед анкетуванням — через відповіді на запитання демографічного блоку і фіксацію даних про звернення за соціальною допомогою протягом останніх 12 місяців.

Для анкетування у форматі онлайн було використано опитувальник на платформі Google Forms, що містив питання трьох типів: відкриті, закриті з можливістю обрати один варіант відповіді та закриті з можливістю обрати декілька варіантів відповідей. Запитання, які було додано до опитувальника, ідентичні тим, що були поставлені інтерв'юєрками/рами респонденткам/там при офлайн-анкетуванні. Переглянути їх перелік можна за посиланням <https://forms.gle/xszGa22D44CUCEAx7>.

Для широкого охоплення та інформування населення про анкетування на офіційному сайті Новосанжарської ТГ (<https://novosanzharska-gromada.gov.ua>) та у соціальних мережах було опубліковано оголошення про можливість долучення до соціологічного дослідження.

Під час офлайн-анкетування інтерв'юєрки/ри здійснювали рекрутинг респонденток/тів, яких запросили до участі у фокус-групових дискусіях з отримувачками/чами послуг. Ними стали 8 мешканок/ців Нових Санжар та старостинських округів громади, які представляли різні вразливі групи населення. До участі у другій фокус-групі було запрошено працівниця/ків сфери соціального захисту, які є надавачками/чами соціальних послуг у ТГ. Поєднання кількісних і статистичних даних, отриманих в результаті анкетування та ознайомлення зі структурою системи надання соціальних і адміністративних послуг у Новосанжарській ТГ, із якісними, що були виявлені під час проведення фокус-групових дискусій, дозволяють сформулювати загальне уявлення про ефективність роботи установ та задоволення громадян/ок/н наданою їм допомогою.

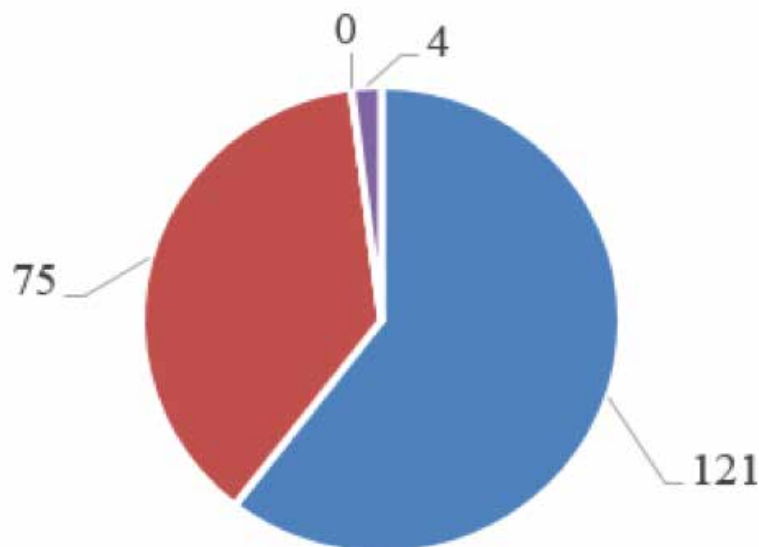
Характеристика вибірки дослідження

В опитуванні взяли участь жителі с. Старі Санжари — 9 людей, с. Мала Перещепина — 11 людей, с. Великий Кобелячок — 6 людей, с. Малий Кобелячок — 6 людей, с. Лелюхівка — 15 людей, с. Кунцеве — 20 людей, с. Руденківка — 14 людей, смт Нові Санжари — 119 людей. Серед респонденток/тів переважали жінки (див. діаграму 1). Оскільки дослідження проводилося під час активної фази війни, можна припустити, що значна кількість чоловіків у цей час перебувала в Силах оборони України, що не дозволило їм долучитися до опитування, яке проходило офлайн.

Діаграма 1

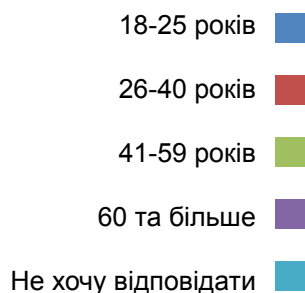
Стать респонденток/тів,
у %

- Жінка ■
- Чоловік ■
- Інше ■
- Не хочу відповідати ■

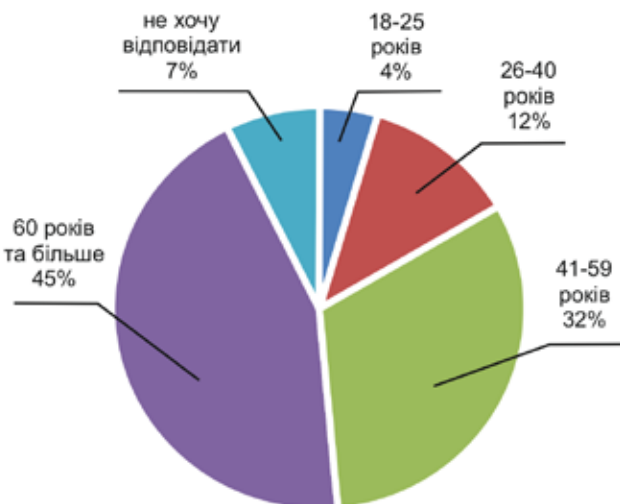

Діаграма 2

Вікова структура учасниць/ків опитування, у %

За віком серед респонденток/тів переважали старші 60 (89 людей) та 41–59 років (64 людини). Серед опитаних віком 26–40 років більше тих, хто має вищу (13 людей) та середню спеціальну (7 людей) освіту, 41–59 років — вищу (26 людей) та середню спеціальну (25 людей), 60 і старші — середню спеціальну (58 людей), вищу (14 людей) та середню (11 людей). Детальна характеристика респонденток/тів наведена у таблиці 1 та на діаграмі 2.

Таблиця 1.

Демографічна характеристика та рівень освіти респонденток/тів

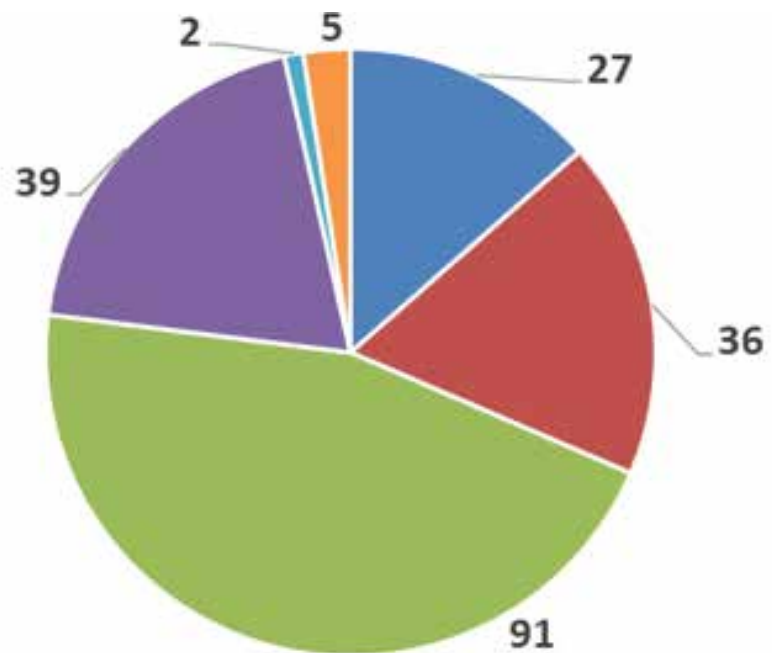
За рівнем доходів більшість респонденток/тів віднесли себе до категорії тих, у кого завжди є гроші на їжу та одяг, але які не завжди можуть дозволити собі побутову електроніку чи інші дорогі товари — 91 респондентка/т (46%). Високий дохід серед опитаних мають тільки 2 людини, що становить 1%. Ще 39 респонденток/тів (19,5%) зауважили, що мають достатньо коштів на все, але не можуть при цьому дозволити собі машину або квартиру. Слід відзначити, що 27 респонденткам/там (13,5%) бракує грошей навіть на їжу, а 39 (19,5%) мають кошти на продукти, але не завжди можуть купити собі одяг. Ще 5 людей (2,5%) не змогли дати відповідь на запитання щодо розміру доходів родини. Окремо виділимо, що 127 мешканок/ців ТГ (63,5% опитаних) зверталися за соціальною допомогою протягом останніх 12 місяців. Детальну характеристику відповідей респонденток/тів щодо питання про рівень доходів показано на діаграмі 3.

Характеристика	Загальна кількість людей	Жінки	Чоловіки	Не хочу відповідати
Із них люди віком:	200	121	75	4
18-25 років	9	4	4	1
26-40 років	24	11	12	1
41-59 років	64	45	19	
60 років і старші	89	46	41	2
Не хочу відповідати	14	12	2	

Характеристика	Загальна кількість людей	Жінки	Чоловіки	Не хочу відповідати
Із них люди з рівнем освіти:	200	121	75	4
вчений ступінь	1	1		
вища	56	33	23	
незакінчена вища	12	8	4	
середня спеціальна	104	62	41	1
середня	26	17	6	3
початкова (незакінчена середня)	1		1	

Діаграма 3

Рівень доходу у респонденток/тів, у %

- Нам бракує грошей навіть на їжу
- У нас с достатньо грошей на їжу, але ми не завжди можемо купити одяг
- У нас завжди є гроші на їжу та одяг, але ми не завжди можемо дозволити собі побутову електроніку чи інші дорогі товари
- У нас є достатньо грошей на побутову електроніку чи інші дорогі товари, але ми не можемо дозволити собі машину чи квартиру
- За потреби ми можемо дозволити собі машину або інші товари подібної вартості
- Важко відповісти

Учасниками фокус-групи з надавачками/чачами соціальних послуг були представниці/ки:

Загалом участь у цій фокус-групі взяло 8 людей.

- Комунальна установа «Новосанжарський центр соціальних служб» Новосанжарської селищної ради;
- Комунальна установа «Новосанжарський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Новосанжарської селищної ради;
- Новосанжарський дитячий будинок-інтернат;
- Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» Новосанжарської селищної ради;
- Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я виконавчого комітету Новосанжарської селищної ради.

Учасницями/ками фокус-групи з отримувачками/чачами соціальних послуг були представники таких категорій:

Загалом участь у цій фокус-групі взяло 9 людей (мешканки/ці смт Нові Санжари, с. Руденківка, с. Лелюхівка).

- член сім'ї військовослужбовця/багатодітна сім'я;
- людина похилого віку, яка потребує догляду;
- людина похилого віку з інвалідністю;
- член сім'ї військовослужбовця;
- мати дитини з інвалідністю;
- внутрішньо переміщена особа;
- людина з інвалідністю з-поміж ВПО;
- одинока мати/багатодітна малозабезпечена сім'я;
- військовослужбовець ЗСУ, який проходить реабілітацію після поранення.

Ефективність роботи надавачів і якість соціальних послуг

Опитані представляють репрезентативну вибірку жителюк/лів Новосанжарської селищної територіальної громади відповідно до нормативів і практик проведення соціологічних досліджень, що дає можливість детально проаналізувати масив зібраних даних стосовно досвіду отримання і надання соціальних послуг мешканкам/цям цієї громади.

Під час опитування з'ясовано, які організації є основними надавачами соціальних послуг у Новосанжарській ТГ та наскільки ефективно вони працюють.

Основними надавачами соціальних послуг у громаді є:

- Комунальна установа «Новосанжарський територіальний центр соціального обслуговування» (далі — КУ «НТЦСО»), який має три структурні підрозділи: відділення соціальної допомоги вдома; відділення організації надання адресної натуральної та грошової допомоги; відділення денного перебування. Положення про діяльність КУ «НТЦСО» та його структурних підрозділів можна переглянути на офіційному сайті Новосанжарської ТГ за посиланням: <https://www.novsanrada.gov.ua/uploads/2021/06/2021-06-07/29-pro-zatverdzh-polozhennja-pro-tercentr.doc>.

Територіальний центр з урахуванням індивідуальних потреб підопічних, надає такі соціальні послуги: догляд вдома; фізичний супровід людей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, людей з порушення зору; інформування; надання адресної натуральної допомоги: послуги перукарня, швачки, взуттєвика, робітника з комплексного обслуговування й ремонту будинків, пункт прокату технічних засобів реабілітації; автотранспортна послуга «Соціальне таксі»; виїзд мультидисциплінарної команди; соціальна адаптація; денний догляд; консультування; представництво інтересів; соціальна профілактика; посередництво (медіація).

- Комунальна установа «Новосанжарський центр соціальних служб» (далі — КУ «НЦСС»), який проводить соціальну роботу із сім'ями, дітьми та молоддю, що належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, і надає їм такі послуги: соціального супроводу; консультування; соціальної профілактики; соціальної інтеграції та реінтеграції; соціальної адаптації; соціального супроводу сімей, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; кризового та екстреного втручання; представництва інтересів; посередництва (медіації). Чинним положенням про устанovu передбачено можливість утворювати структурні підрозділи, але, у зв'язку з відсутністю необхідності, такі утворені не були.

Ознайомитися з документом, який регламентує діяльність КУ «НЦСС», можна за посиланням: <https://www.novsan-rada.gov.ua/uploads/2021/06/2021-06-07/28-pro-zatverdzh-polozhennja-pro-ku-centr-socialnih-sluzhb.doc>

Вищеназвані комунальні установи надають соціальні послуги у громаді всім категоріям отримувачок/чів, зокрема: людям з інвалідністю; дітям з інвалідністю; військовослужбовцям (учасникам бойових дій); сім'ям, що перебувають у складних життєвих обставинах; людям похилого віку; умовно засудженим; людям, звільненим з місць позбавлення волі; дітям, позбавленим батьківського піклування; дітям-сиротам; внутрішньо переміщеним особам; людям, які постраждали від насильства; людям, які вживають наркотичні та алкогольні речовини.

Координацію та організаційно-методичне забезпечення діяльності КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС» здійснює, в установленому законом порядку, відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я виконавчого комітету Новосанжарської селищної ради. Метою роботи цього структурного підрозділу є забезпечення в межах, визначених законодавством, прав мешканок/ців ТГ у сфері соціального захисту населення, охорони здоров'я шляхом здійснення нагляду за додержанням на території громади вимог законодавства, виконання місцевих програм соціального захисту та охорони здоров'я, надання якісних соціальних та медичних послуг шляхом виконання відповідних державних і місцевих програм через мережу комунальних підприємств, установ і закладів для задоволення потреб та інтересів населення Новосанжарської селищної ради. Положення про ВСЗН розміщене на сайті громади за посиланням: <https://www.novsan-rada.gov.ua/uploads/2021/02/2021-02-05/20-pro-zatverdzh-polozhennja-pro-soczhist-ta-oh>.

У ТГ працює Служба у справах дітей Новосанжарської селищної ради Полтавського району Полтавської області, яка займається реалізацією державної соціальної політики у сфері соціального захисту дітей, запобіганням дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень. Регламентує діяльність і структуру ССД відповідне Положення: <https://www.novsan-rada.gov.ua/uploads/2021/04/2021-04-07/28-pro-stvorennya-sluzhbi-uspravah-ditej.doc>.

Ще одним надавачем соціальних послуг у ТГ є Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» Новосанжарської селищної ради (далі — КУ «ІРЦ»), де навчаються діти з порушеннями мовлення, слуху, зору, інтелектуального розвитку, опорно-рухового апарату, а також діти, які мають порушення емоційно-вольової сфери чи пізнавальних процесів. Це перший ІРЦ у Полтавській області, що утворений з метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, у тому числі в інших закладах освіти, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти, шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу. Зі Статутом організації та напрямками діяльності можна ознайомитися за посиланням: <https://www.novsan-rada.gov.ua/uploads/2020/12/2020-12-31/irc.docx>.

Одним із важливих у структурі закладів обласного підпорядкування є Новосанжарський дитячий будинок-інтернат (далі — НДБІ), який є стаціонарною соціально-медичною установою, призначеною для постійного перебування або проживання дітей з інвалідністю віком від 4 до 18 років та жінок з інвалідністю віком до 35 років з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, побутового обслуговування, медичної допомоги, освітніх послуг, комплексу реабілітаційних заходів і згідно з медичним висновком не мають протипоказань для перебування в зазначеній установі незалежно від наявності людей, зобов'язаних згідно із законом їх утримувати. В НДБІ одночасно функціонують: відділення II, III та IV профілю, молодіжне відділення, відділення денного догляду, відділення паліативного догляду, відділення медико-соціальної реабілітації, підсобне господарство, навчально-виробнича майстерня. У закладі, що розрахований на 110 ліжкомісць, надається 7 соціальних послуг: стаціонарний догляд, соціальна реабілітація, представництво інтересів, соціальна адаптація, денний догляд, консультування, паліативний догляд. Детальніше з діяльністю НДБІ можна ознайомитись на офіційному сайті за посиланням: <https://budynok-internat.pl.ua>.

У Новосанжарській громаді з серпня 2022 року працює мобільна команда гуманітарної організації «INTEROS», працівниці/ки якої здійснюють безпечне перенаправлення, базове психосоціальне консультування, інформування, соціальний супровід, послугу адаптації та соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб, надають натуральну допомогу у вигляді харчових продуктів та засобів гігієни для вразливих категорій, організовують транспортування та доведення бенефіціарок/рів до установ соціального захисту та закладів охорони здоров'я для отримання інших послуг.

За принципом «єдиного вікна» у ТГ функціонує Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Новосанжарської селищної ради. Він є структурним підрозділом, в якому надаються 240 адміністративних послуг згідно з визначеним переліком, що доступний за посиланням <https://novosanzharska-gromada.gov.ua/news/1693225238/>. Територіальні підрозділи ЦНАПу є у с. Руденківка та с. Мала Перещепина, віддалені робочі місця — розміщено у с. Великий Кобелячок та с. Старі Санжари, що дозволяє мешканкам/цям старостинських округів отримувати необхідні документи на місцях.

Послуги з працевлаштування, професійного навчання, організації громадських та суспільно-корисних робіт у ТГ надає Новосанжарське управління Полтавської філії Полтавського обласного центру зайнятості. Інформування громадян та громадян про можливості ЦЗ здійснюється через офіційний сайт та соціальні мережі громади.

«Служба у справах дітей відповідає за захист та допомогу дітям, які перебувають у складних або небезпечних життєвих обставинах: діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування та діти, чий батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків».

«Відділ соціального захисту населення працює з усіма вразливими категоріями населення, які є у громаді — з тими, що є постійними відвідувачами КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС», Службою у справах дітей. Основний фокус роботи даних установ направлено на соціальну реабілітацію, фінансову підтримку та адаптацію вразливих верств населення громади».

«Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» — це перший інклюзивно-ресурсний центр, що відкритий в Полтавській області. Фахівці центру опікуються та надають психологічну й реабілітаційну допомогу 108 дітям з особливими освітніми потребами».

Основним надавачем соціальних послуг у Новосанжарській ТГ є КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС». Результати анкетування засвідчують, що 127 опитаних (63,5%) зверталися за послугами до вищезазначених установ протягом останніх 12 місяців, із них — 62 людини (31%) — є клієнтами/тами відділення соціальної допомоги вдома ТЦСО.

При оцінюванні ефективності діяльності надання соціальних послуг в громаді протягом останнього року, 35,5% респонденток/тів високо оцінюють діяльність наступних установ, а саме центрів надання соціальних послуг та територіального центру соціального обслуговування. Значна частина респонденток/тів засвідчують не дуже ефективну організацію роботи управління соціального захисту та впливу громадських організацій на покращення соціального середовища в Новосанжарській ТГ.

Необхідно зазначити, що 162 респондентки/нти не мали комунікацій з ССД та 176 респонденток/тів не зверталися до ЦЗ. З тих, що зверталися до ССД, 34 респондентки/ти відзначили ефективність її роботи. Проте, респондентки/ти, які зверталися до ЦЗ, оцінюють роботу даної організації вкрай неефективно, а при обговоренні цього питання у фокус-групі з отримувачками/чами соціальних послуг 1 респондент описав її роботу так:

«Потрібно розширювати горизонти роботи служби у напрямку м. Полтава та пропонувати вакансії в обласному центрі, з яким наявне непогане транспортне сполучення».

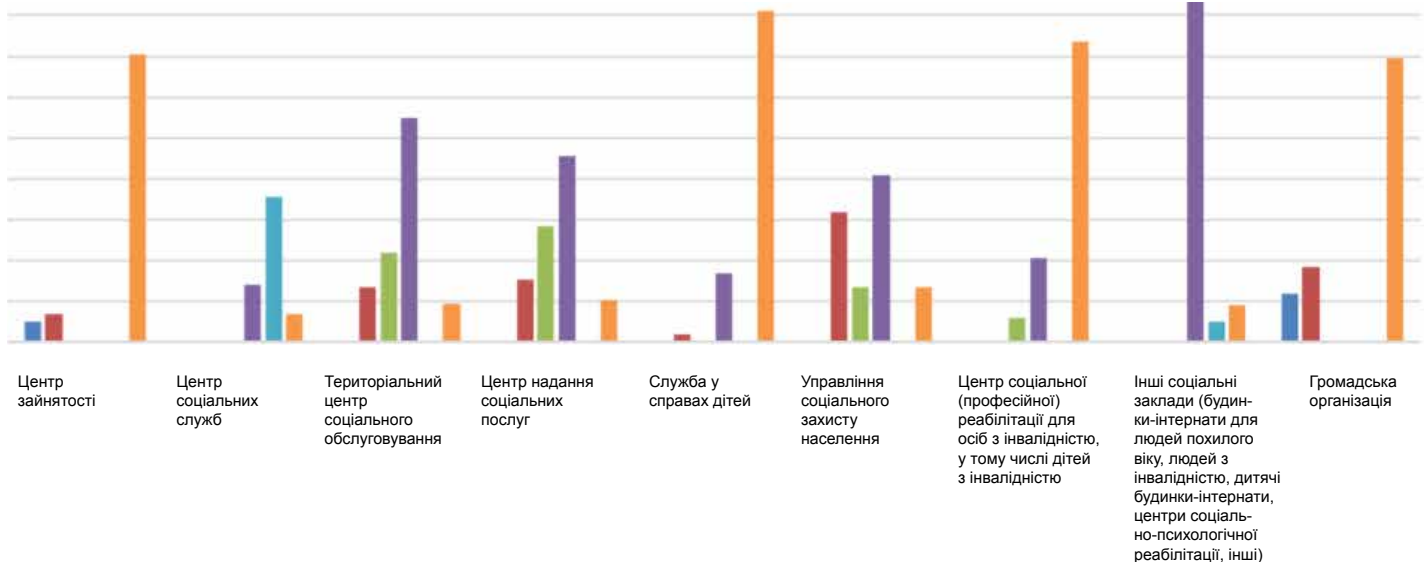
Щодо інших соціальних служб (ЦСР, дитячі будинки-інтернати тощо), то деякі респондентки/ти зазначили, що послуги ці установи на території ТГ не надають. Зокрема 147 питаних зазначили, що не володіють інформацією про інструменти, методи та можливості соціальної реабілітації людей з інвалідністю в громаді. При обговоренні питання у фокус-групі з отримувачками/чами соціальних послуг, 2 респондентки/ти, які мають на утриманні неповнолітніх людей з інвалідністю, зазначили, що керівництво та персонал КУ «НЦСС» всіляко сприяють в організації реабілітаційних заходів для цієї категорії населення й оперативно забезпечують для неї транспортну мобільність в межах Полтавської області.

Діаграма 4

Ефективність надавачів послуг у ТГ

- Ця послуга надається дуже ефективно
- Не знаю/ Не зверталась/вся
- Ця послуга надається дуже неефективно
- Ця послуга надається, але не дуже ефективно
- Ця послуга взагалі не надається

Наскільки ефективним ви вважаєте надання наступних послуг у вашій громаді протягом останнього року?

Варто зазначити також, що понад 42% з усіх опитаних респондентів не зверталися до жодної з перелічених вище установ. Однак, зі слів надавачів соціальних послуг в громаді, керівництво Новосанжарської ТГ системно розвиває комунікації між усіма вищенаведеними службами та комунальними установами з метою удосконалення механізмів надання соціальних послуг в громаді. Підтвердили цей факт і відповіді респондентів — мешканців ТГ, які зверталися у відповідні організації за послугами і заявили про їх ефективність. Необхідно відмітити ефективну роботу Новосанжарського дитячого будинку-інтернату, який системно покращує матеріальну, соціальну та психоемоційну основу роботи і створює гарні умови для проживання дітей сиріт. Майже 90% (181) респондентів при проведенні анкетування підтвердили своїми відповідями ефективність роботи даної установи.

Згідно з Положенням про діяльність КО «НТЦСО», у ТГ надають такі соціальні послуги тим, хто їх потребує:

- догляд вдома/денний догляд;
- соціальна адаптація;
- соціальна інтеграція та реінтеграція;
- екстрене (кризове) втручання;
- консультування;
- соціальний супровід;
- різноманітні послуги та підтримки людям, які потребують соціального обслуговування.

Допомога надається різним категоріям громадян/ок/н, таким як люди похилого віку, люди з інвалідністю, діти та сім'ї з низьким рівнем доходу. Фахівчині/ці центрів зазвичай працюють з відвідувачками/чами, щоб визначити їхні потреби, допомогти у розв'язанні проблем і надати інформацію про доступні програми та послуги, спрямовані на поліпшення якості їхнього життя. У Новосанжарській ТГ такими фахівчинями/цями є соціальні працівниці/ки, психологині й психологи, майстрині/ри з організації дозвілля та творчих гуртків (співи, читання віршів тощо). Залучають за договорами підряду мануальну/ного терапевтку/та, перукарку/ря.

При цьому під час проведення репрезентативного опитування мешканок/ців Новосанжарської ТГ виявлено низький рівень обізнаності споживачок/чів щодо соціальних послуг з переліку та оперативній можливості їх отримання при нагальній потребі. Це ж підтверджено під час проведення фокус-груп із надавачками/чами

цих послуг. Зазначимо, що тільки 3 учасниці/ки фокус-групи отримувачок/чів соціальних послуг були повністю ознайомлені з усім переліком послуг, які надаються КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС».

Переважно інформацію про можливість отримання та появу нових соціальних послуг більшість респонденток/тів у віці 60+ одержують від соціальних працівниць/ків, а особисте відвідування КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС» переважно ускладнюється відсутністю транспортного сполучення й завантаженістю контактних телефонів даних установ.

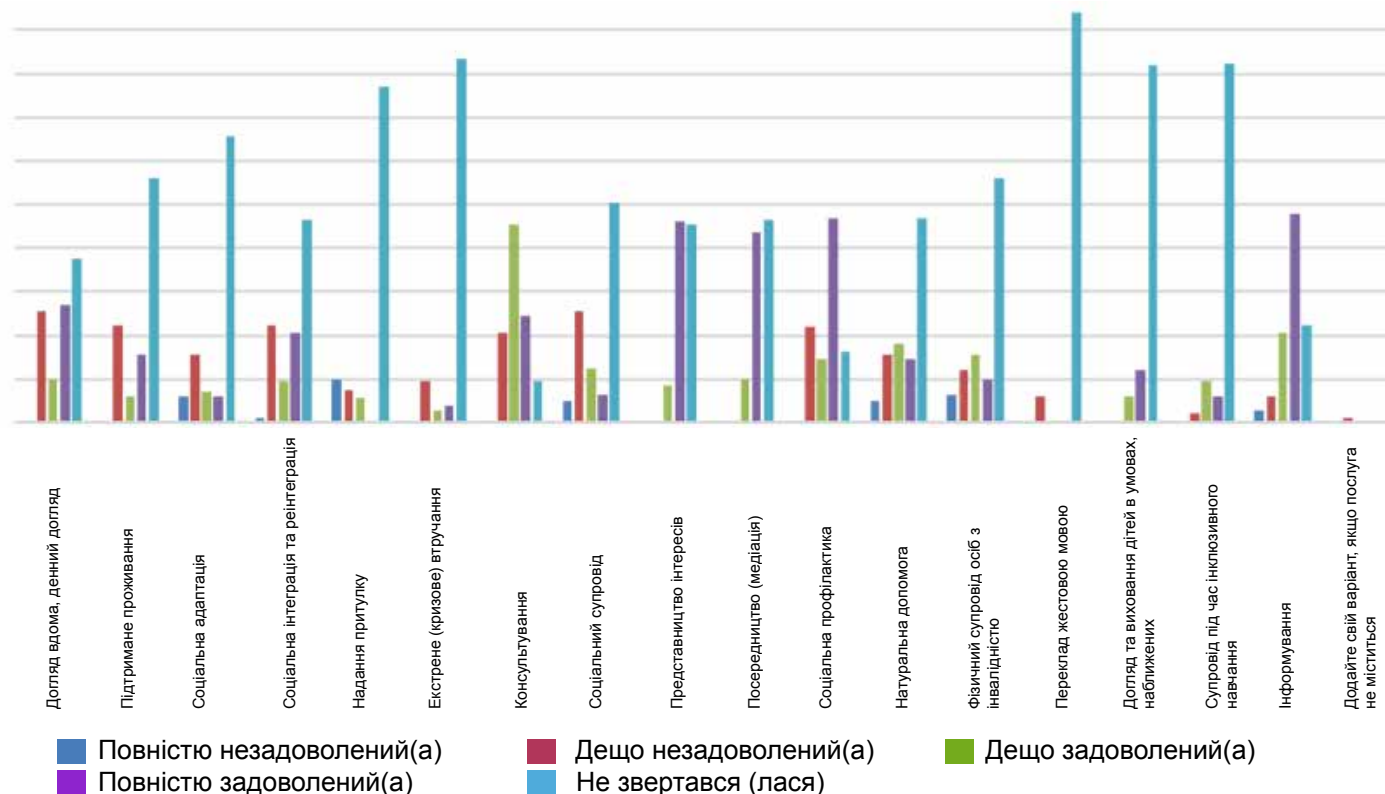
Опитані практично не мають досвіду отримання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції, екстреного (кризового) втручання, надання притулку, посередництва (медіації), догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, супроводу під час інклюзивного навчання, фізичного супроводу людей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на колісних кріслах або мають порушення зору, а також перекладу жестовою мовою. Про це свідчать результати кількісного дослідження, проведеного серед 200 респонденток/тів. Водночас невелика кількість опитаних представниць/ків Новосанжарської ТГ, які отримували соціальні послуги, не дає можливості обґрунтовано узагальнювати оцінку щодо рівня задоволення чи незадоволення ними (таблиця 1).

Діаграма 5

Задоволеність соціальними послугами

Оцініть наскільки ви були задоволені наступними соціальними послугами протягом останнього року

Частіше респондентки/ти звертаються за послугами догляду вдома (денного догляду), соціального супроводу, соціальної профілактики, представництва інтересів. Понад 30 опитаних зверталися за кожною з них. Така кількість респонденток/тів принаймні частково дозволяє окреслити рівень задоволеності цими сервісами. Зокрема серед тих, хто звертався за послугою підтриманого проживання, налічується 37 людей (17,5%), соціальної адаптації — 22 (11,3%), соціального супроводу — 23 (11,7%), представництва інтересів — 29 (13,5%), соціальної профілактики — 18 людей (10,6%). Іншими сервісами, до яких належать соціальне таксі, соціальні пральні, прокат технічних засобів реабілітації й послуги ЦНАПу, задоволені 47 людей (19,1%) з 53 (19,3%), які за ними зверталися.

Мають попит серед респонденток/тів є такі послуги, як догляд вдома, денний догляд (нею скористалося 125 людей (60%)), консультування — 181 (47,8%), натуральна допомога — 106 (58,6%) та інформування — 155 (86,6%). Люди, які мають досвід звернення за цими послугами, задоволені доглядом вдома та денного догляду (про це зазначили 90 опитаних (32,9%)), консультування — 122 (44,5%), натуральної допомоги — 135 (49,2%) та інформування — 227 (82,9%) (див. діаграму 5).

З усіх перелічених вище соціальних послуг, що надаються у ТГ, найскладнішим є отримати безоплатно послуги допомоги вдома людям з інвалідністю та людям похилого віку, які страждають на психічні розлади. Окремими респондентками/тами висловлено думку, що більшість отримувачок/чів соціальних послуг даної категорії залучають на платній основі інших людей, які не є працівницями/ками установ та організацій, що надають соціальні послуги у Новосанжарській територіальній громаді.

Щодо розміщення жертв насильства та мам із дітьми з сімей, де був ризик вилучення дітей, співпрацювали з БО «Світло надії», що має ряд приміщень для тимчасового проживання цієї категорії населення в м. Полтава.

Учасниці/ки фокус-групи, до якої ввійшли отримувачки/чі соціальних послуг у Новосанжарській ТГ, одноставно зазначили, що всі ті, хто звертається за соціальними послугами, їх отримують. Проте все ж зауважили низьку комунікацію між отримувачками/чами та надавачками/чами соціальних послуг щодо їх наявності та обсягу отримання.

Під час фокус-групи з надавачками/чами соціальних послуг сформувалося позитивне враження про відповідальність кожного з них у реалізації основних положень діяльності управлінських структур у сфері соціальних послуг і їх реалізації для мешканок/ців громади.

ОСНОВНІ ТЕЗИ ЩОДО РОБОТИ НАДАВАЧОК/ЧІВ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ГРОМАДІ:

1. Основною проблемою у сфері діяльності соціальних працівниць/ків є значні затрати часу на переміщення в межах ТГ, що зумовлено відсутністю громадського транспорту між селами Новосанжарської громади та значні затрати часу, які соціальна/ий працівниця/к витрачає в черзі на отримання довідок, листів та іншої інформації на замовлення споживачок/чів соціальних послуг. Доцільно запровадити в усіх державних і недержавних підприємствах (організаціях, установах) сервіс позачергового обслуговування соціальних працівниць/ків. Це дасть можливість збільшити час на надання соціальних послуг по догляду вдома.

2. Працівниці/ки КУ «НЦСС» зазначили, що оскільки одним із пріоритетів їхньої роботи є діалог і праця з родинами, в яких батьки неналежним чином виконують батьківські обов'язки, то найважчим є те, що в ТГ не розвивається інституція будинків сімейного типу, через низьку платоспроможність населення. При цьому в громаді є дитячий будинок-інтернат, в якому виховуються діти майже з усього Полтавського району.

3. Обмежене фінансування в ТГ створює перепони у розширенні штатів комунальних організацій, які безпосередньо надають адресні послуги вдома. За умови відсутності в громаді центрів з утримання людей похилого віку, можна констатувати кількісне зростання групи людей у громаді, які не мають підтримки рідних чи є самотні (через збільшення відтоку виїзду населення за кордон та родини полеглих воїнів ЗСУ).

4. У громаді є потреба у послугах кваліфікованої/го психологині/а. На це вказав представник фокус-групи з надавачок/чів послуг. Особливо це потрібно для роботи з родинами, які опинилися в складних життєвих обставинах.

5. Одним із позитивних моментів у покращенні соціальної інфраструктури Новосанжарської громади є реконструкція та відновлення діяльності медичного центру Національної гвардії України в Нових Санжарах, де мають можливість проходити реабілітацію військові ЗСУ, в тому числі й мобілізовані мешканці ТГ, які боронили незалежність України.

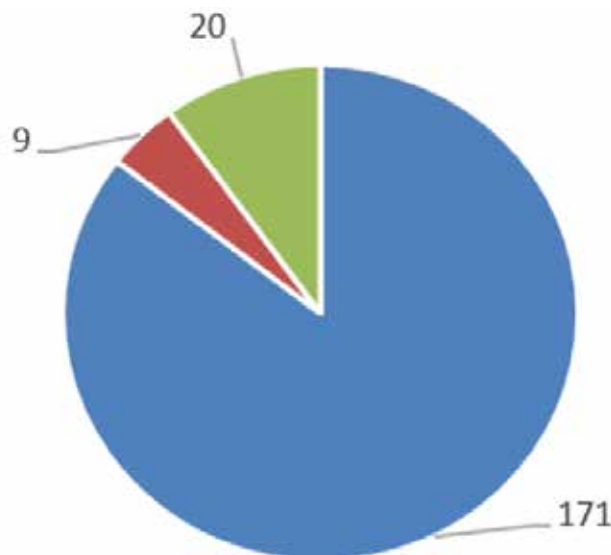
Соціальні послуги в ТГ надають безоплатно, за кошти отримувачки/ча та за диференційовану плату. 171 людина (86%) зазначила, що послуги в ТГ отримувала безплатно. 9 респонденток/тів (4,5%) платили за соціальні послуги, і ціна для них була прийнятною. Це послуги перевезення людей з інвалідністю можливостями та маломобільних груп населення на лікування й профілактику до Полтави (див. діаграму 6).

Діаграма 6

Плата за соціальні послуги, у %

Чи платите/платили Ви за соціальну послугу?

- Ні, це безкоштовна послуга
- Так, це платна послуга
- Не хочу відповідати

Ставлення до системи соціального захисту

Під час репрезентативного оцінювання думок респонденток/тів та обговорення у фокус-групах з отримувачками/чами соціальних послуг було досліджено ставлення надавачок/чів соціальних послуг до роботи у системі соціального захисту.

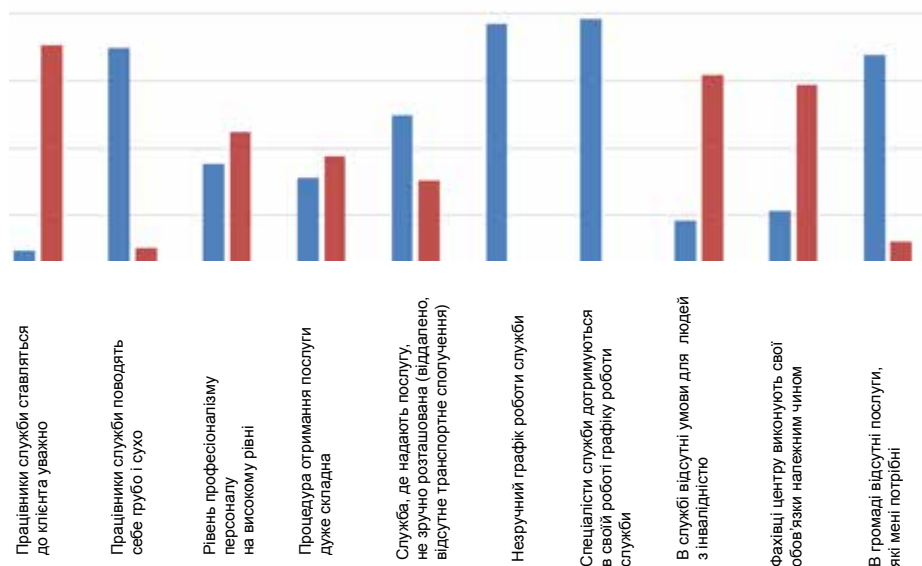
Результати опитування свідчать про позитивну оцінку роботи працівниць/ків отримувачками/чами послуг: лише 26 респонденток/тів (13%) зазначили, що працівниці/ки поводитися грубо та сухо, 174 (87%) відповіли, що співробітниця/ки служби ставляться до клієнтів уважно, 139 (70%) оцінили рівень професіоналізму персоналу як високий (див. діаграму 7).

Діаграма 7

Ставлення працівниць/ків до клієнтів

Наскільки Ви згодні чи не згодні з такими твердженнями щодо соціальної допомоги, яку отримали:

- Ні
- Так

Результати опитування демонструють позитивні показники доступності послуг за кожним із параметрів. Так, на ненадання службою необхідної послуги та незручність розташування служби вказали 124 респондентки/ти (62%); 76 людей (38%) обрали протилежний варіант відповіді. Щодо умов відвідування установ соціального захисту Новосанжарської ТГ, то більшість респонденток/тів 154 (76%) не задовольнили умови перебування у службі; 46 (23%) умови цілком влаштували. Водночас позитивним моментом роботи надавачок/чів соціальних послуг вони вважають дотримання графіків роботи та їх зручність. 196 опитаних (98%) це підтвердили.

Учасники фокус-групи надавачок/чів вважають, що важливим аспектом забезпечення доступності соціальних послуг є наявність транспортного сполучення між центром громади та віддаленими населеними пунктами. Також наголошується на необхідності надання транспортних послуг для людей з інвалідністю. Крім того, створення віддалених робочих місць у КО «НТЦСО» та КУ «НЦСС» є ключовим кроком у забезпеченні доступності соціальних послуг. Надавачки/чі соціальних послуг в Новосанжарській ТГ стверджують, що більшість сіл не забезпечені транспортним сполученням з адміністративним центром громади. При цьому створюються умови для надання соціальних послуг віддалено. Створені віддалені робочі місця у ЦНАПах с. Руденківка, с. Мала Перещепина, с. Великий Кобелячок. У кожному селі є працівниця/к, не потрібно їхати до центру громади, достатньо зайти у старостинський пункт.

Учасники фокус-групи, до якої увійшли отримувачки/чі послуг, підтверджують цю інформацію, оскільки більшість сіл, навіть найбільш віддалених від центру громади, не мають регулярного транспортного сполучення з адміністративним центром громади. Проте наявна за запитом послуга соціальне таксі, яке надає безоплатні послуги для переміщення людей з інвалідністю. Низка послуг доступні за місцем проживання. Окремі отримувачки/чі соціальних послуг стверджують, що є можливість отримати консультацію на місці — в адміністраторки/ра, фахівчині/ця з соціальної роботи, старости чи старостівни.

Проте не у всіх населених пунктах громади адміністративні приміщення та інші громадські місця є доступними для людей з інвалідністю, про що свідчать тези респонденток/тів та учасниць/ків фокус-групи отримувачок/чів соціальних послуг:

«У більшості об'єктів культурного, торговельного та соціального призначення відсутні пандуси та кнопки виклику персоналу на вимогу (потребу) населення з обмеженими можливостями».

«Наявні більш-менш достатні умови мобільного пересування у лікарні та банку».

Респондентки/ти також доволі високо оцінили організацію діяльності соціальної служби, про що свідчать наступні показники: 147 людей (74%) відзначили належне виконання фахівчинями/цями своїх обов'язків; 94 (47%) не погодилися з твердженням, що процедура отримання послуги є дуже складною; 169 (85%) — не вважають, що у громаді відсутні послуги, які їм потрібні (див. діаграму 7).

Про належне виконання фахівчинями/цями з соціальної роботи своїх обов'язків свідчать і позитивні відповіді на запитання про довіру до них під час проведення фокус-групової дискусії з отримувачками/чами послуг:

«Так, довіряємо».

«Вони багато допомагають, вони наші найбільші друзі».

«Інформацію про соціальні послуги отримуємо переважно від соціальних працівників».

Водночас висловлювання учасниць/ків фокус-групи свідчать про необхідність приділяти більше уваги потребам окремих категорій населення.

«Як багатодітна одинока і малозабезпечена мати, я б хотіла отримувати більше допомоги від громади. Більшу допомогу отримують ті сім'ї, які перебувають під супроводом. Мені потрібна будь-яка допомога: побутова, продуктова, матеріальна чи психологічна».

«Маю певні труднощі у пересуванні після тривалої хвороби. Мені надали візок та інший реабілітаційний інвентар, але на протязом двох місяців мене не відвідували служби соціального захисту, декілька разів телефонували, пропонували отримати гуманітарну допомогу».

Також учасниці/ки фокус-групи отримувачок/чів соціальних послуг звертали увагу на незручність і складність процедури отримання соціальних послуг:

«Значних перешкод в отриманні соціальної допомоги немає, але відсутність «єдиного вікна» на подачу документів та витрачання дуже значного часу на отримання відповідних довідок і інших паперів формує внутрішній негатив щодо її отримання в цілому».

«Питання щодо черг і записів, особливо коли їх потрібно вистояти соціальним працівникам, які допомагають нам їх отримати. Можливо було б гарно прискорити цей процес, сформувавши вікна для різних категорій населення».

Відповіді респонденток/тів та учасниць/ків фокус-групи, що свідчать про позитивне ставлення фахівчинь/ців до клієнток/тів, доступність послуг та організацію роботи соціальних служб, є важливим чинником, що підвищує готовність мешканок/ців громади звертатися за цими сервісами. Учасниці/ки фокус-групи також підтримали ідею «єдиного вікна» для звернення за соціальними послугами та консультаціями через засоби дистанційного спілкування. Це дозволило б розв'язувати питання в одному місці без необхідності багаторазових переадресувань. Всі учасниці/ки фокус-групи з отримувачками/чами соціальних послуг підтвердили, що найзручніше місце для їх отримання — сільські ради (теперішні ЦНАПи), оскільки вони є в усіх селах і мають віддалені робочі місця адміністраторок/рів і соціальних працівниць/ків, що зменшує необхідність поїздок до адміністративного центру громади.

Отримані відповіді свідчать про різні погляди на те, хто має надавати соціальні послуги у громаді. 109 людей (54,5%) вважають, що це мають бути державні органи та установи; 55 (27,5%) — за комунальні установи громади; 117 (58,5%) — громадські або волонтерські організації; 4 (2%) — приватні установи. 2 респондентки/ти (1%) підтримують ідею, що ці обов'язки мають бути розподілені рівномірно. Для 41 людини (20,5%) немає значення, хто буде надавати послуги.

191 людина (95,5%) переконана, що якість організації та надання соціальних послуг у громаді мають контролюватися. 97 (48,5%) — вважають, що контроль повинні здійснювати посадові особи місцевого самоврядування на рівні заступника міського/селищного/сільського голови, керівників департаментів, управлінь, відділів (рівень громади); 58 (29,0%) — державні органи та установи (рівень держави); 41 (20,5%) — громадські організації. 11 людей (5,5%) не визначилися щодо того, хто має здійснювати контроль.

Більшість учасників фокус-групи з отримувачками/чами соціальних послуг переконані, що контролювати якість соціальних послуг повинна держава, шляхом призначення окремої незалежної посадової особи — державного уповноваженого з питань соціального захисту населення, який буде не пов'язаний з органами місцевого самоврядування.

137 опитаних (68,5%) не відчували жодних труднощів щодо отримання соціальних послуг в умовах повномасштабної війни Російської Федерації та отримують їх у звичайному режимі. Певні труднощі виникли у 39 респонденток/тів (19,5%); 24 (12,0%) було важко відповісти на це запитання. Серед проблем, з якими стикнулися, респондентки/ти назвали наступні: труднощі зі збором і підготовкою документів — 31 людина (15,5%); затримки з відповідями від співробітниць/ків установ, що безпосередньо надають послугу — 9 людей (4,5%); установа, де можна отримати послугу, не працювала — 1 людина (0,5%).

Під час фокус-групової дискусії надавачки/чі соціальних послуг відзначили, що соціальним працівницям/кам важко вчасно обслуговувати всіх підопічних через великі відстані між селами. Складаються індивідуальні плани так, щоб надання послуг відбувалося у різні дні й не впливало на їх якість. Кількість фахівчинь/ців недостатня, і у деяких випадках навантаження на них перевищує норми, встановлені законодавством, удвічі.

Крім соціальних послуг, жителі ТГ мають змогу отримати різні види матеріальної допомоги. Відділ соціального захисту працює задля її надання:

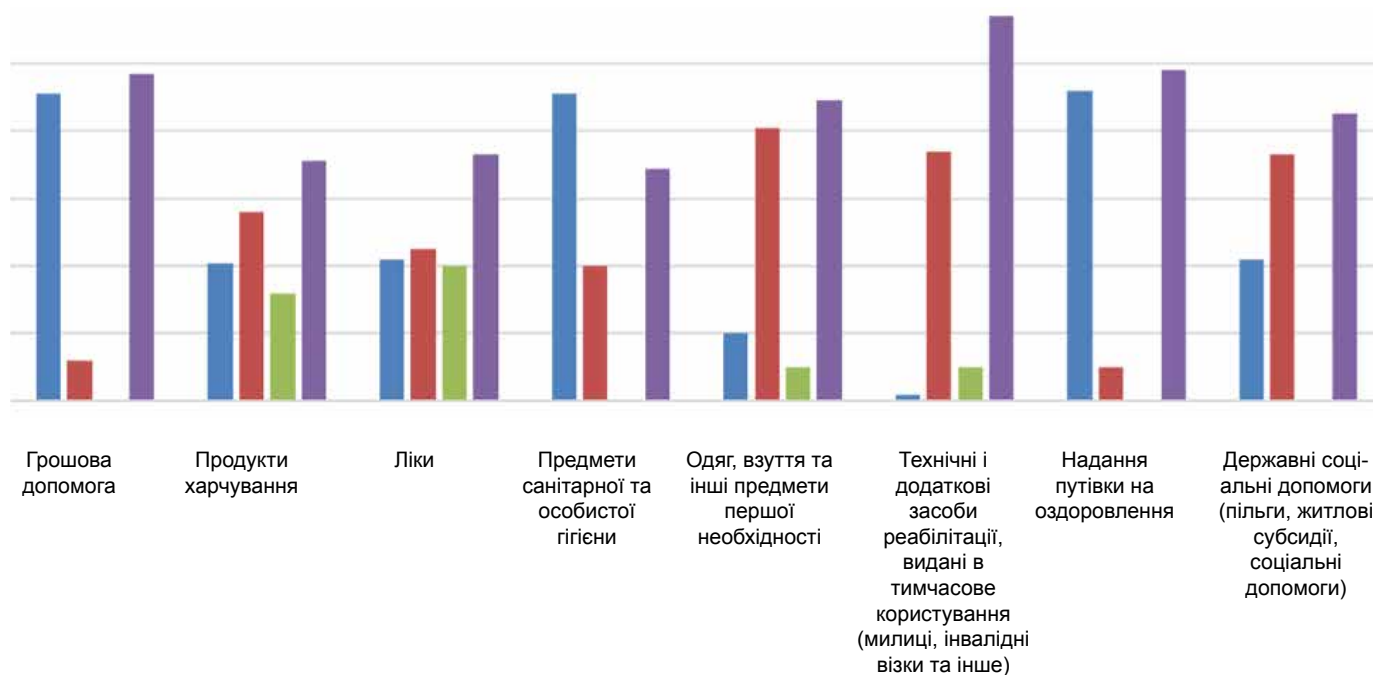
«Видаємо рішення і здійснюємо всі виплати».

Діаграма 8

Чи одержували Ви будь-який з перерахованих видів матеріальної допомоги за останні 12 місяців? Наскільки легко було отримати допомогу.

Отримання матеріальної допомоги в Новосанжарській ТГ

- Отримати практично неможливо
- Отримання можливе, але є труднощі
- Отримати легко
- Не отримували

Зазначимо, що кількість людей (серед опитаних), які отримали різні види матеріальної допомоги, значно перевищує кількість тих, хто отримав соціальні послуги.

При проведенні кількісних і якісних досліджень в Новосанжарській ТГ, досліджено питання отримання відповідної матеріальної допомоги. Зокрема за останні 12 місяців 103 респондентки/ти (52,5%) отримали грошову допомогу, з них 47 (23,5%) зазначили, що її отримати майже неможливо. Харчові продукти отримали 129 людей (65,5%), при цьому 32 людям (16%) це було легко зробити. Менше людей отримали ліки — 127 опитаних (46,4%), при цьому у 85 (42,5%) виникли з цим певні труднощі.

Водночас 97 (48,5%) із 200 опитаних не отримували грошової допомоги, 71 (35,5%) — харчових продуктів, 73 (36,5%) — ліків (див. діаграму 8). Більшість з тих, хто не скористався вищезазначеною матеріальною підтримкою, вказали, що вони не мали необхідності в цьому протягом останніх 12 місяців.

Тільки 15 людей (7,5%) з опитаних отримали путівки на оздоровлення. Це переважно учасниці/ки бойових дій та родини, що мають на утриманні дітей-інвалідів з дитинства. З них 10 (5%) вдалося це зробити легко, а у 5 (2,5%) виникли значні труднощі при отриманні.

Державну соціальну допомогу отримали 115 людей (57,5%). З них 73 респондентки/ти (36,5%) отримали допомогу зі значними труднощами, а 42 (21%) зазначили, що отримати її майже неможливо. 22 (11%). Більшість респонденток/тів звертали увагу на постійні зупинки роботи профільних служб і управлінь, приватних і державних підприємств (організацій, установ) під час повітряної тривоги.

Про отримання різних видів матеріальної допомоги говорили й учасники фокус-групи з отримувачок/чів. Зокрема йшлося про надання грошової допомоги від депутатів і громадських діячів різних рівнів, милиць, крісел інвалідних, засобів для реабілітації, памперсів, пелюшок, грошової допомоги, одягу, продуктових наборів.

04 Канали інформування

Новосанжарська ТГ постійно розвиває канали комунікації з отримувачками/чимами соціальних послуг. За даними надавачок/чів соціальних послуг, основними каналами комунікації є оголошення на стендах (дошка оголошень) відповідних комунальних організаціях, служб та управлінь. Також активно оновлюється інформація у вигляді окремих рубрик та оголошень на сайті ТГ, який має відповідні вкладки щодо соціальної роботи.

На діаграмі 9 подано детальну характеристику інформаційних каналів розповсюдження інформації про соціальні послуги, що надаються в Новосанжарській ТГ.

За результатами опитування респонденток/тів тільки 44 людини (22%) постійно користуються дошкою оголошень, але якість подання та актуальність інформації часто не задовольняє їх потреб, оскільки важка для розуміння та сприйняття. Інші 156 людей (78%) здебільшого не користуються цим засобом комунікації, а 74 з них взагалі не знають про її наявність.

Зі слів учасниць/ків фокус-груп отримувачок/чів соціальних послуг віком 60+, не завжди є кошти для вчасного поповнення мобільного рахунку для користування мобільним інтернетом, тому відвідування інтернет-сторінки ТГ та груп у фейсбуці є переважно не актуальним для них.

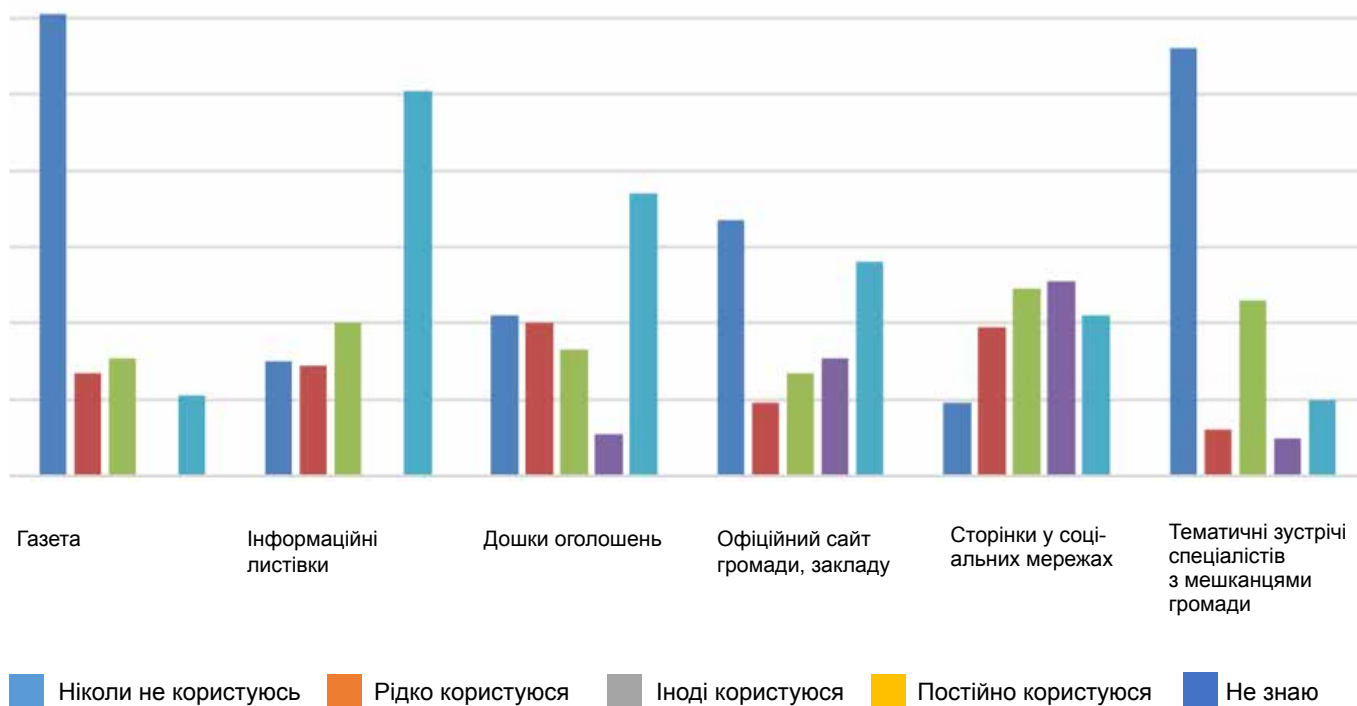
«Усю актуальну інформацію щодо нових видів та додаткових можливостей отримання соціальних послуг, ми усі переважно отримуємо при щотижневому особистому відвідуванні центрів чи дякуючи соціальним працівникам».

Діаграма 9

Канали інформування про послуги

Також існують спільноти у вайбері, фейсбуці та телеграмі, де працівниці/ки ТГ регулярно діляться інформацією про доступні соціальні послуги, а також про наявність гуманітарної та іншої додаткової матеріальної допомоги. Це було підтверджено надавачками/чами соціальних послуг під час анкетування та при обговоренні ключових питань з окремими групами населення, зокрема сім'ями, які перебувають у скрутних сімейних обставинах, а також тими, які утримують людей з інвалідністю.

Визначте із переліку зручні для Вас особисто канали отримання інформації якими ви користуєтеся найчастіше щодо умов, термінів та місця отримання послуг:

Для протидії насиллю в сім'ї фахівчині/ці КУ «НЦСС» розробили інформаційні матеріали:

«Є також розроблені інформаційні брошури, які соціальні послуги надаються і як їх отримати. Якщо люди не можуть зайти на сайт відповідну інформацію, то можуть із них дізнатися про послуги, або за контактними даними зателефонувати фахівцям відповідних організацій».

Результати кількісного дослідження засвідчують, що найбільш доступними для мешканок/ців Новосанжарської ТГ каналами поширення інформації є дошка оголошень, сторінки в соціальних мережах та офіційний сайт громади — про це заявили 84 (42%), 77 (39%) та 139 (69%) респонденток/тів відповідно.

05 ВИСНОВКИ

У Новосанжарській ТГ основними надавачами соціальних послуг є комунальні установи, які мають доволі розгалужену структуру та представництва у кожному населеному пункті громади.

КУ «НТЦСО» та КУ «НЦСС» згідно з положеннями про діяльність надають 14 базових соціальних сервісів із 18 передбачених у Законі України «Про соціальні послуги». Додатково надається транспортна послуга для людей, які потребують термінового мобільного пересування до обласного центру та послуга прокату технічних засобів реабілітації, які є в наявності. Будь-хто, хто потребує соціальних послуг, може звернутися до «єдиного вікна» центру територіальної громади у віддалених населених пунктах та отримати консультацію щодо оперативного надання цих послуг. Більшість послуг надаються безоплатно.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можемо зробити висновки.

Позитивними напрямками роботи надавачів соціальних послуг є наступні:

1. Найчастіше жительки/лі громади звертаються за отриманням чотирьох базових послуг: догляду вдома/ денного догляду, натуральної допомоги, соціального супроводу, представництва інтересів, консультування та інформування.
2. Серед людей похилого віку найбільший попит мають послуги побутового обслуговування, медичної реабілітації та послуги медичної сестри чи медбрата.
3. Також на вимогу жителів, які потребують транспортних сервісів (соціального таксі), створюються умови для їх оперативного надання.
4. На сьогодні найбільш актуальною є послуга прокату засобів реабілітації, які на час дослідження наявні в достатній кількості. Майже всі, хто отримував цю послугу, задоволені її наданням.
5. Отримувачки/чі соціальних послуг у Новосанжарській ТГ одностайно вказують, на те, що всі, хто звертається за допомогою, дійсно отримують необхідну підтримку.
6. Під час дискусій з надавачками/чами соціальних послуг загалом склалося позитивне враження від їхньої відповідальності для реалізації основних принципів управлінських структур у галузі соціальних послуг. Вони роблять все можливе для задоволення потреб мешканок/ців громади у цій сфері.
7. У ТГ надають різні види матеріальної допомоги. Жительки/лі громади можуть отримати передбачену чинним законодавством матеріальну допомогу, подавши відповідну заявку. При цьому за наявності можна отримати й іншу гуманітарну допомогу (харчові продукти, гігієнічні засоби, канцтовари тощо).
8. Високу оцінку отримала доступність послуг, зокрема йдеться про надання необхідних послуг, зручне розташування служб та умови перебування.
9. Організацію діяльності соціальних служб мешканок/ці громади оцінили високо: це самовіддана праця, яка підтверджена позитивними відгуками споживачок/чів та відкритістю працівниць/ків при проведенні відповідних фокус-груп.

Позитивного досвіду щодо отримання решти соціальних послуг, які пропонуються у Новосанжарській ТГ, немає.

Визначимо напрямки покращення діяльності надавачів соціальних послуг:

1. Є потреба в розвитку у ТГ соціальних послуг стаціонарного догляду безоплатно, а також соціальної реабілітації та патронату для учасниць/ків бойових дій.
2. Громада має потребу у консультаціях кваліфікованої/ного психологині/га.
3. Попри те, що система надання соціальних послуг добре організована, жительки/лі громади більше звертаються не за послугами, а за різними видами матеріальної допомоги. Про це свідчать результати кількісного та якісного досліджень.
4. Всупереч високій оцінці системи соціального захисту з боку мешканок/ців Новосанжарської ТГ, виникають проблеми з доступністю громадських приміщень для людей з інвалідністю та відсутністю дзвінка-виклику персоналу, який може допомогти маломобільним групам населення у відвідуванні центрів.
5. Є скарги на недостатнє спілкування між отримувачками/чами та надавачками/чами послуг щодо доступності та обсягу наданих послуг.
6. Деякі отримувачки/чії послуг звернули увагу на складність і незручність процедури отримання послуг, недостатню увагу фахівчинь/ців соціальних служб до потреб вразливих категорій населення та щодо проведення превентивних заходів із запобігання їх потраплянню у важкі життєві обставини (обмеженість штату та брак персоналу).
7. Трапляються випадки недостатньої уваги фахівчинь/ців соціальних служб до потреб вразливих категорій населення (в площинні дистанційних комунікацій).
8. Соціальні служби ТГ використовують різні канали інформування жителям/лів про послуги, які надаються у громаді. Це сторінки в соціальних мережах, газети та сайт ТГ. Але загальна оцінка використання різних каналів інформування про послуги засвідчує потребу подальшого їх вдосконалення для поліпшення кількісних показників щодо інформування про систему соціального захисту населення у громаді, оскільки є значна кількість людей, які не знають про такі канали інформування.

Різні відповіді опитані давали на питання щодо того, хто має надавати соціальні послуги: чи це мають бути державні органи та установи, чи комунальні установи громади, чи громадські або волонтерські організації, чи приватні установи.

При цьому усі респондентки/ти високо оцінили самовіддану працю соціальних працівниць/ків. Також зауважили їх переважаність кількістю людей, якими вони опікуються.

Висловлювання учасниць/ків фокус-групи також вказують на необхідність звертати більше уваги на індивідуальні потреби окремих категорій населення та застосовувати більш диференційований підхід до різних груп отримувачок/чів послуг: людей з інвалідністю, дітей з інвалідністю, пенсіонерів, внутрішньо переміщених осіб, маломобільних груп населення. Розуміння і врахування конкретних потреб цих груп може поліпшити якість та ефективність надання соціальних послуг, забезпечуючи кожному належну підтримку та допомогу, яка є важливою для зміцнення довіри та задоволення потреб населення.

Контакти БО ФБ «Стабілізуєшен Суппорт Сервісез»

Дослідження проводилося ФОП Скрильник Андрій Сергійович на замовлення
Благодійної організації «Благодійний фонд «Стабілізуєшен Суппорт Сервісез»»
у травні–червні 2023 року.

Підпишіться на наш фонд у соціальних мережах, щоб слідкувати за новими
дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини
щодо допомоги постраждалому населенню в Україні та дізнаватися про актуальні
оновлення законодавства.

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.telegram.com/@SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/@SSS_Ukraine)